

**ZAGROŻENIA GEODYNAMICZNE I HYDROGEOLOGICZNE NA TERENACH
GÓRNICZYCH I POGÓRNICZYCH W GÓRNOŚLĄSKIM ZAGŁĘBIU WĘGLOWYM**

Zadanie 1.4. Monitorowanie i prowadzenie bazy danych o obszarach zalewisk
i podtopień

RAPORT KWARTALNY nr 01/2024

(za okres 01.01.2024 – 31.03.2024)

Zawartość raportu:

1. Źródła pozyskiwania informacji o zalewiskach i terenach zagrożonych wystąpieniem podtopień na obszarach górniczych i pogórnicych w GZW.
2. Rodzaj, zakres i formaty dotychczas pozyskanych danych.

1. Źródła pozyskiwania informacji o zalewiskach i terenach zagrożonych wystąpieniem podtopień na obszarach górniczych i pogórnicznych w GZW.

Podstawą stworzenia bazy danych o istniejących zalewiskach na obszarach górniczych i pogórnicznych w Górnośląskim Zagłębiu Węglowym (GZW) i późniejszej jej weryfikacji, jest zgromadzenie wszelkich dostępnych informacji o stanie zawodnienia powierzchni terenu pozyskiwanych z zasobów przedsiębiorstw i spółek górniczych, rejestrów urzędowych, systemów informacyjnych administracji publicznej, archiwów, niepublicznych systemów informacyjnych itp.

Wśród jednostek samorządu terytorialnego (powiaty i miasta na prawach powiatu w GZW, w granicach których aktualnie lub w przeszłości prowadzono działalność górniczą) stwierdzono znaczne zróżnicowanie w zakresie dysponowania informacjami o stanie zawodnienia powierzchni terenu (dotyczy to tzw. wód stojących).

- liczba powiatów w granicach GZW, w granicach których prowadzono lub prowadzi się podziemną działalność górniczą, do których wnioskowano o udostępnienie danych o zawodnieniu: 29
- liczba powiatów, które dotychczas udzieliły odpowiedzi na wnioski o udostępnienie danych o zawodnieniu: 22
- liczba powiatów, które nie dysponują ww. danymi: 6
- liczba powiatów, które dysponują częściowo ww. danymi i przekazały je GIG-PIB: 7
- liczba powiatów, które posiadają pełne dane i przekazały je GIG-PIB: 4
- liczba powiatów, które dysponują częściowo ww. danymi lecz ich jeszcze nie przekazały do GIG-PIB: 5

Przedsiębiorstwa górnicze na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 28 października 2015 r. w sprawie dokumentacji mierniczo-geologicznej (Dz. U. 2015, poz. 1941) zobowiązane są do posiadania i aktualizowania (co najmniej raz na 3 lata) map sytuacyjno-wysokościowych powierzchni w granicach terenu górniczego. Na mapach tych umieszcza się m.in. lokalizację zbiorników wodnych. Praktyką we wszystkich kopalniach węgla kamiennego jest prowadzenie ewidencji zbiorników wodnych na powierzchni terenu w postaci zestawień zbiorczych i indywidualnych kart zbiorników.

- liczba przedsiębiorstw górniczych związanych z eksploatacją węgla kamiennego, do których wnioskowano o udostępnienie danych: 7
- liczba kopalń/ruchów/zakładów górniczych objętych wnioskami: 23

- liczba przedsiębiorstw górniczych związanych z eksploatacją węgla kamiennego, które dotychczas udzieliły odpowiedzi na wnioski o udostępnienie danych o zawodnieniu: 4
- liczba kopalń/ruchów/zakładów górniczych, które przekazały dane: 3

Wśród możliwych źródeł pozyskiwania i weryfikacji dotychczas zgromadzonych danych znajdować się mogą również m.in.:

- opracowania dokumentacyjne w tym Programy Ochrony Środowiska dla powiatów, Oceny stanu zabezpieczenia przeciwpowodziowego, Opracowania ekofizjograficzne itp.,
- Urzędy Gmin,
- Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A.
- Państwowe Gospodarstwo Wodne – Wody Polskie,
- Archiwum WUG oraz PIG-PIB,
- Ogólnodostępne portale internetowe, w tym Geoportal (<https://www.geoportal.gov.pl/>) oraz Hydroportal udostępniony przez ISOK – Informatyczny System Osłony Kraju (<https://www.isok.gov.pl/hydroportal.html>),
- Biuletyny Informacji Publicznej Urzędów Miejskich,
- spółki wodne odpowiedzialne za oczyszczanie i utrzymywanie systemów melioracyjnych,
- nadleśnictwa oraz Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe.

2. Rodzaj, zakres i formaty dotychczas pozyskanych danych

Wśród informacji i danych przekazanych dotychczas przez Urzędy Miast oraz Starostwa Powiatowe znajdujące się w granicach GZW w rejonach, gdzie prowadzono lub prowadzi się podziemną działalność górniczą znajduje się:

- opisowa charakterystyka obszarów narażonych na powstawanie zalewisk i podtopień w powiecie wraz ze wskazaniem sposobu odwadniania niektórych zalewisk,
- wykaz interwencji związanych z okresowymi podtopieniami w latach 2019 – 2023 dla jednego z powiatów,
- mapy z lokalizacją zasięgu występowania wód stojących i płynących w granicach miasta/powiatu,

- lista z numerami działek, na których znajdują się zbiorniki wodne powstałe w wyniku eksploatacji żwiru i piasku, na podstawie koncesji udzielonych przez Starostę jednego z powiatów,
- zestawienie zbiorników i oczek wodnych na terenie trzech miast wraz z informacjami o ich lokalizacji i powierzchni/pojemności,
- kartoteki zbiorników wodnych o powierzchni powyżej 0,2 ha na obszarze jednego z miast z informacjami o ich lokalizacji, powierzchni oraz ich rodzaju i przeznaczeniu,
- zestawienie zbiorcze obiektów wodnych i inżynierskich w korytach cieków na obszarze jednego z miast na prawach powiatu,
- warstwy tematyczne (GIS) dotyczące cieków powierzchniowych i zbiorników wodnych na obszarze jednego miasta.


Tab. 1. Wykaz formatów udostępnionych danych

Typ danych	Dane opisowe, kartoteki, zestawienia zbiorcze, dane z inwentaryzacji i interwencji	Mapy	Warstwy tematyczne
Formaty	.doc, .xls, .pdf	.jpg, .tiff, .pdf, .dxf, .shp	.shp, .srf

Dane ze wszystkich rozpoznanych źródeł pozyskiwania informacji o stanie zawodnienia powierzchni terenu są analizowane pod kątem treści, aktualności, kompletności, a następnie katalogowane i gromadzone w formie cyfrowej.

Zakres pozyskiwanych informacji obejmuje głównie dane o :

- lokalizacji i geometrii zalewiska,
- genezie jego powstania i stanie zagospodarowania,
- warunkach krążenia wód (zasilanie/odpływ),
- środowisku przyrodniczym w zasięgu zlewni.

		Karta dokumentacyjna zalewiska	
		Nazwa BDZ: A01-KAT-0001	Numer BDZ: 001
Województwo:			
Miasto:			
Powiat:			
Gmina:			
Rok powstania zbiornika:			
Klasa zbiornika:			
Numer działki:			
Współrzędne w układzie PL-1992			
X:		Y:	
Współrzędne w układzie WGS84			
X:		Y:	
Skala mapy:			
Data pomiarów / inwentaryzacji			
Nazwa lokalna zbiornika			
Nazwa obszaru górniczego			
Numer zbiornika wg ewidencji kopalni			
Charakter zbiornika i geneza jego powstania			
Stan zagospodarowania i przeznaczenie			
Powierzchnia zwierciadła wody [m ²] / [ha]			
Średnia głębokość zbiornika [m]			
Szacunkowa pojemność zbiornika [m ³]			
Szacunkowa powierzchnia zlewni [ha]			
Zasilanie zbiornika			
Odpływ			
Stan zagospodarowania zlewni			
Środowisko przyrodnicze			

Rys. 1. Przykład projektu karty dokumentacyjnej zalewiska